

Udskriftsdato: 14. december 2025

KEN nr 9334 af 15/02/2001 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse P-1-01 om morarenter - tilbagebetaling - henstand - afdragsordning - pension

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 601003-00

Ankestyrelsens principafgørelse P-1-01 om morarenter - tilbagebetaling - henstand - afdragsordning - pension

Resume:

Kommunen havde ikke krav på morarenter af hele pensionsbeløbet, som pensionisten skulle tilbagebetale, idet kommunen på forfaldstidspunktet havde givet henstand i form af en afdragsaftale. Der kunne kun pålægges renter af ikke rettidigt betalte beløb.

Ankestyrelsen lagde til grund, at krav på tilbagebetaling af pension er omfattet af lov om gebyrer og morarenter vedrørende visse ydelser, der opkræves eller inddrives af amtskommuner og kommuner, da tilbagebetaling af pension opkræves af kommunerne og er tillagt udpantningsret.

Da pensionistens økonomiske forhold havde givet grundlag for en afdragsordning, kunne beløbet i det konkrete tilfælde ikke inddrives ved udpankning, jf. de retningslinier, som er fastlagt i aktivloven. Der kunne derfor ikke kræves morarenter, medmindre afdrag ikke blev betalt rettidigt.

Love:

Lov om social pension - lovbekendtgørelse nr. 385 af 26. maj 2000 - § 47, stk. 2

Lov om social pension - lovbekendtgørelse nr. 484 af 29. maj 2007 - § 14, stk. 2 og § 14, stk. 3

Sagsfremstilling:

Kommunen indgik i juli 1998 en aftale med pensionisten om, at krav på tilbagebetaling af social pension efter pensionslovens § 42 på i alt 12.000 skulle afdrages med 500 kr om måneden. Kommunen fastsatte renter af hele tilbagebetalingsbeløbet, uanset at kravet blev afviklet afdragsvis.

Det sociale nævn pålagde kommunen at genvurdere beslutningen om tilskrivning af rente efter lov om gebyrer og morarenter, idet der var krævet rente af det skyldige beløb og ikke kun af ikke rettidigt betalte afdrag.

Nævnet lagde til grund, at afdragsaftalen blev indgået, fordi pensionsiten efter kommunens vurdering ikke var i stand til at afholde beløbet på een gang, men at der var behov for, at kravet blev afviklet afdragsvis.

Nævnet henviste til, at det er fast gældende praksis, at tilbagebetaling af sociale ydelser sker afdragsvis i de tilfælde, hvor kommunen vurderer, at borgeren ikke kan afholde kravet på een gang. Dette gælder også, hvor afdragsvis afvikling ikke er lovhjemlet.

Det var nævnets opfattelse, at når der var grundlag for at afvikle et krav afdragsvis, omfattede hjemlen til at kræve morarenter alene forfaldne, ikke betalte afdrag.

Nævnet har uddybende henvist til, at der er mangeårig praksis for at fastsætte afdrag under hensyn til borgerens aktuelle muligheder for at afvikle et tilbagebetalingskrav uden at måtte lide rimelige afsavn. Bevilges en afdragsordning på grundlag af pensionistens manglende evne til at betale beløbet på een gang, var det nævnets opfattelse, at der er etableret en henstandsordning, således at kravet ikke kan anses for forfaldent, så længe henstandsordningen er gældende, og ordningen overholdes.

Kommunen klagede over afgørelsen til Ankestyrelsen, idet den anførte, at betingelserne for gebyrer efter rente og gebyrloven var opfyldt, da der var udpantningsret for den omhandlede ydelse, og der ikke i

pensionsloven er regler om afdragsordning. Når ydelsen ikke betales på én gang, men i afdrag, lider kommunen et rentetab ved ikke at have den skyldige ydelse til disposition. Kommunen har dermed omkostninger ved at indgå en aftale om afdragsvis betaling. Det var derfor kommunens opfattelse, at morarenter opkrævet på ulovbestemt grundlag ikke overstiger det rentetab kommunen lider ved at indgå en aftale om afdragsordning og ikke have den skyldige ydelse til disposition.

Nævnet fandt, at når der er grundlag for at afvikle et krav afdragsvis, gælder hjemlen til at kræve morarenter alene for forfaldne, ikke betalte afdrag.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af, hvorvidt en kommune i forbindelse med et tilbagebetalingskrav og fastsat afdragsordning kan opkræve morarente af det skyldige beløb og ikke kun af de forfaldne, ikke betalte afdrag.

Afgørelse:

Kommunen havde ikke krav på morarenter af hele tilbagebetalingsbeløbet, idet kommunen på forfaldstidspunktet fandt grundlag for at indgå en afdragsordning.

Ankestyrelsen var således enig med det sociale nævn i, at der alene kunne pålægges morarenter af ikke rettidigt betalte afdrag.

Ankestyrelsen lagde til grund, at krav på tilbagebetaling af pension var omfattet af lov om gebyrer og morarenter, da de opkræves af kommunen og er tillagt udpantningsret, jf. pensionslovens § 47, stk. 2, sammenholdt med § 3 i lov om gebyrer og morarenter vedrørende visse ydelser, der opkræves eller inddrives af amtskommuner og kommuner.

Ankestyrelsen lagde dog samtidig vægt på, at kommunen har indgået aftale om henstand med betaling i form af en afdragsordning. Det blev lagt til grund, at pensionistens økonomiske forhold gav grundlag herfor, jf. de regningslinier, som er fastlagt i aktivlovens § 95, hvorefter kommunen gennemfører tilbagebetalingskravet ved en tilbagebetalingsordning, som fastsættes under hensyn til, hvad den pågældende kan betale uden at komme til at mangle det nødvendige til sit eget eller familiens underhold. Hvis en person, som har betalingsevne, ikke overholder en betalingsordning, kan kommunen inddrive gælden efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter.

Når der er grundlag for en afdragsordning, kan beløbet ikke længere konkret inddrives ved udpantning, og der kunne derfor efter Ankestyrelsens opfattelse i sådanne tilfælde ikke kræves morarenter, medmindre afdrag ikke betales rettidigt.

Ankestyrelsen fandt ikke, at det kunne tillægges vægt, at morarenter ikke oversteg det rentetab,

kommunen led ved ikke at have den skyldige ydelse til disposition, og at kommunen havde omkostninger ved at indgå en aftale om afdragsvis betaling. Der blev herved henvist til, at sigtet med loven ifølge forarbejderne er en forbedret restancesituation på den kommunale sektors område ved at give restanterne et incitament til at indbetale skyldige beløb rettidigt, således at der opstår færre restancer.

Ankestyrelsen tiltrådte således det sociale nævns afgørelse, hvorefter det blev pålagt kommunen at genvurdere beslutningen om tilskrivning af rente efter lov om gebyrer og morarenter, idet det fremgik, at der var krævet rente af det skyldige beløb og ikke kun af ikke rettidigt betalte afdrag.